

Egyesületi ügyek

Az OMBKE 2019. december 12-i választmányi ülése

Az OMBKE Székházban, a MVAE III. emeleti dísztermében tartott ülésen *dr. Hatala Pál* elnök a köszöntés után megállapította a határozatképességet és felkérte a jegyzőkönyv vezetésére *Zelei Gábort*, a hitelesítésére *dr. Tardy Pált*. Az előzetesen kiküldött napirendet a Választmány egyhangúlag elfogadta.

1. Hatala Pál tájékoztatást adott az előző választmányi ülés (szeptember 25.) óta tett intézkedésekről, eseményekről. Ezekből az alábbiakat emeljük ki:

szeptember 26.: A bányászati múzeumok és kiállítóhelyek II. konferenciája (Majk, XX. akna)

szeptember 27.: 50 éves az Öntödei Múzeum (Budapest) és 50 éves a Magyar Olaj- és Gázipari Múzeum (Zalaegerszeg) ünnepei

október 13-15.: 25. Magyar Öntőnapok (Herceghalom)

október 18.: 25 éves a Barcs gázmező szakmai nap

november 6.: Kunoss Endre sirjának megkoszorúzása

november 15.: 20. Fémkohászati Szakmai Nap (Miskolci Egyetem)

november 15-17.: OMBKE megújulási munkabizottságok munkaértekezlete

november 21-22.: Országos Bányászati Konferencia (Egerszalók)

november 30.: 1. Miskolci Nostalgia szakest

december 4.: Központi Szent Borbála-ünnepség. Sajnálatos módon az utolsó este többeket kihúzott az ITM a díjazásra felterjesztettek közül és erről nem értesítették az érintetteket.

december 11.: a 105 éves *dr. Patay Pál*, Egyesületünk legidősebb tagjának köszöntése a Nemzeti Múzeumban

A „kihúzott” kitüntetettekkel kapcsolatos problémához többen hozzászóltak (*Törő György*, *Hatala Pál*, *Horn János*), az érintett szervezeteknek (OMBKE, BDSZ, MBSZ) közösen kell fellépniük az ügyben a vonatkozó rendeleteket is figyelembe véve.

A Választmány a beszámolót, előterjesztést egyhangúlag elfogadta.

2. Dr. Szabados Gábor ügyvezető igazgató adott tájékoztatást az OMBKE pénzügyi helyzetéről, az Egyesület tulajdonában álló lakás értékesítésének érdekében tett lépésekről, valamint a 2020. évi gazdasági tervezés feltételeiről.

Jelentősen nőtt az SZJA 1%-ból a bevétel, ez komoly erkölcsi értéket képvisel és támogatást jelent.

November 30-án 2446 tagja van az Egyesületnek, az átlagkor 61,9 év, a tagdíjfizetési arány jó. A tagság korösszetétele alapján néhány éven belül drasztikusan csökkenni fog a tagdíjbevétel.

A Múzeum körüli ingatlan értékbecslése elkészült.

A Választmány az előterjesztést egyhangúlag elfogadta.

3. Az OMBKE 2020-ra tervezett szakmai-egyesületi nagyrendezvényeit Kőrösi Tamás főtájtár ismertette.

A rendezvények listája az OMBKE honlapján a „Rendezvénynaplár” fülön megtalálható.

A Választmány az előterjesztést egyhangúlag elfogadta.

4. Hatala Pál elmondta, hogy a Megújulási Munkabi-

zottság 2019. november 15-17-i értekezletén az összes elnökségi tag és a szekcióvezetők jelen voltak, valamint Szabados Gábor, Debreczeni Ákos, az Ellenőrző Bizottság és Lengyel Károly, az Alapszabály Bizottság vezetője. A szekcióvezetők a viták és egyeztetések eredményét is figyelembe véve elkészítették a javított jelentésüket (Végső jelentés) és azt elküldték az Elnökségnek.

5. Kőrösi Tamás főtájtár a Választmány 2020. év első félévi munkaprogramjáról, tervezett üléseinek időpontjáról és előzetes tartalmáról, valamint az OMBKE soron következő 110. küldöttgyűlésének előkészítéséről adott tájékoztatást.

6. Egyebek

Id. Ósz Árpád érdeklődött, hogy lesz-e Európai Bányász-Kohász Találkozó. *Hatala Pál* válaszolt, hogy 2020-ban valószínűleg Ausztriában lesz, az információkat beérkezésükkor közreadjuk.

Balázs Tamás: felkérte a szakosztályokat, hogy a BKL-be küldjék meg rövid beszámolójukat az éves tevékenységükről.

Törő György felhívta a figyelmet, hogy a Bányász-Kohász-Erdész Találkozót minden fórumon propagálni kell, ne hagyjuk magukra a tatabányaiakat.

Podányi Tibor elmondta, hogy mindkét lapban felhívást tettek közzé, hogy jelentkezzenek azok, akik csak elektronikus formában kérik a Lapokat. Kéri, hogy a tagdíjfelhívásokkal együtt ezt is küldjék ki ismételtlen a tagoknak.

7. Az OMBKE elnökének Péch Antal Serlegbeszéde, az Óév zárása

A Róth Flóris, Egyesületünk akkori elnöke, által 1939-ben alapított serlegbeszéd felújításaként *Hatala Pál* beszédében elemezte az OMBKE helyzetét, a 2019-ben történt eseményeket és a megkezdett megújulási tevékenységet. Majd így fejezte be: „Dolgozunk az Egyesület megújításán, jövőjén, és ha még tarthatok ilyen beszédet, remélem, hogy az szívet melengetőbb lesz. Boldog Karácsonyi ünnepeket és Jó szerencsét kívánok!”

Az ülés a hagyományos koccintással és ebédrel zárult.

Az ülés emlékeztetője alapján

PT

Az OMBKE Választmányának 2020. január 23-i rendkívüli ülése

Az ülést *dr. Hatala Pál* elnök vezette le, aki megállapította, hogy a Választmány határozatképes, és elfogadta az előre meghirdetett napirendet. A jegyzőkönyv vezetésére *Zelei Gábort*, hitelesítésére *Huszár Lászlót* kérte fel, majd köszöntötte a jelen levő, 80. születésnapját ünneplő *dr. Tardy Pál* exelnököt.

Ezt követően az előző választmányi ülés óta tett intézkedésekről, eseményekről számolt be. Tájékoztatást adott arról, hogy Tatabányán május 22-24. között lesz a Bányász-Kohász-Erdész Találkozó, melynek keretében május 23-án lesz az Egyesület küldöttgyűlése.

A Választmány a beszámolót és a küldöttgyűlés időpontját egyhangúlag elfogadta.

Az ülés fő napirendi pontja az OMBKE megújításával kapcsolatos feladatok megvitatása és egyeztetése volt. A kijelölt munkabizottságok jelentéseit előzetesen a jelenlévőknek megküldték. *Hatala Pál* ismertette, hogy a májusi küldöttgyűlésen az új Polgári Törvénykönyvnek való megfelelés érdekében új Alapszabályt kell elfogadni. Ezért javasolta, hogy a megújítási feladatok közül jelenleg csak a működéssel és a szervezettel kapcsolatos feladatokat vitassák meg a jelenlévők. Széleskörű vita zajlott le, amely nem nélkülözött néhány ellentmondásos és extrém javaslatot sem. A vitában részt vett Zelei Gábor, Sándor István, Havasi István, Huszár László, Németh László, Lengyel Károly, Törő György, Csurgó Lajos, Debreceni Ákos, Bocz András, Podányi Tibor, Szombatfalvy Anna, Dencs László és természetesen az OMBKE elnöke és ügyvezető igazgatója is.

Bevezetesként *Zelei Gábor* elmondta, hogy az ügyvezetés 9 fős elnökséget javasol, melynek összetétele a szekció előzetes javaslatától eltérően: elnök, 2 alelnök és a szakosztályi elnökök lehetne. Ez biztosítani tudná a hatékony döntéshozatalt. Az elnökség mellett új elvek alapján tanácsadó célú szervezetet, akár választmányt javasol. Szervezeti felépítésben javasolható változtatás, hogy a jelenlegi szakosztályok megmaradása mellett az Egyetemi Osztály szakosztályává és a Salgótarjáni Osztály helyi szervezetté váljon.

Szabados Gábor ehhez hozzáfűzte, hogy a törvény szerint egy civil szervezet 1 elnökkel, vagy legalább 3 fős elnökséggel (egyetemes joggal és felelősséggel) kell, hogy rendelkezzen. A tagoknak összeférhetetlenségi nyilatkozatot is kell tennie. Felhívta a figyelmet, hogy amennyiben a cégbíráóság az új alapszabály-tervezetet elfogadja, akkor az Egyesületnek tisztújító közgyűlést kell tartania.

A vitában felmerült a létszámarányos képviselet kérdése, amivel kapcsolatban megerősítésre került, hogy az elnökség tagjai nem a szakosztályok és nem a szakmáik érdekeit képviselik, hanem az egész egyesület érdekeit. A résztvevők alapvetően egyetértettek abban, hogy az új alapszabály csak a leglényegesebb alapelveket tartalmazza, és a részletesebb szabályozást egy új SzMSZ-ben kell lefektetni. Az ellenőrző bizottságot az új PTK szerint felügyelő bizottsággá kell átalakítani. Alapvetően egyetértés mutatkozott egy új, 9 fős elnökség létrehozásában és abban is, hogy egy választmányhoz hasonló, tanácsadó testület támogassa az elnökséget. A vita lezárása után a választmány az OMBKE ügyvezetése által benyújtott határozati javaslatról szavazott:

1. A módosított Alapszabály hosszabb távra érvényes, általános megfogalmazású elveket tartalmazzon. Minden, a napi feladatokkal kapcsolatos, vagy gyakoribb változtatást követelő, egyébként ma is meglévő és az Alapszabály mellékletét képező szabályzat, ügyrend korszerűsítve és aktualizálva az SzMSZ-be kerüljön.

Egyhangúlag elfogadva.

2. A jelenlegi szakosztályok megtartása mellett az Egyetemi Osztály is Szakosztályi megnevezést használjon.

Egyhangúlag elfogadva.

3. A jelenlegi, szakmai alapon szervezett tagolást meg kell tartani, a módosított Alapszabályban az Egyesület ügyvezetése kilenc tagú Elnökség legyen.

Egy tartózkodással elfogadva.

4. Az Egyesület szervezeti felépítését az Alapszabályba, az

SzMSZ-be, a személyekhez és szervezeti egységekhez tartozó hatásköröket, feladatokat és felelősségi viszonyokat – amennyiben jogszabály erről másként nem rendelkezik – az SzMSZ-be kell beépíteni.

Egyhangúlag elfogadva.

5. Az Alapszabályban kell kimondani, hogy az Egyesület megjelenteti a BKL-t, minden ezzel kapcsolatos további szabályozást az SzMSZ-ben kell rendezni.

Egyhangúlag elfogadva.

A Választmány ezek után az alábbi ajánlásokat *egyhangúlag fogadta el:*

1. Az elkövetkező időszakban a Megújulási Szekcióknak a tevékenységüket folytatniuk kell. Az egyesület tagjainak megkérdezése után ki kell dolgozni az egyesület stratégiáját, valamint rövidtávú cselekvési tervét, ezen belül átfogóan vizsgálni kell a Lapok kiadásának feltételrendszerét.
2. Az Informatikai szekció által javasoltak bevezetését az OMBKE anyagi lehetőségeit figyelembe vevő ütemterv szerint meg kell valósítani.
3. A Tiszteleti tagság elismerésének jelenlegi rendszerén ne változtassunk.

Ezt követően *Szabados Gábor* ügyvezető a Múzeum körüli ingatlan értékesítésével kapcsolatos beszámolót tartott. Az ingatlanbecsléssel kapcsolatos anyagokat a választmány tagjai megkapták, a Választmány az ingatlan értékesítésével kapcsolatos tárgyalásokra felhatalmazta *Szabados Gábort*, aki folyamatos tájékoztatási kötelezettséggel tartozik a felügyelőbizottság és az elnökség felé. Ezenkívül felmerült, hogy nem szabad elfelejteni egy új székház és központ keresésének ügyét sem.

(Az ülésről hangfelvétel és jegyzőkönyv készült, ezek az Egyesület központjában elérhetők.)

Az ülés emlékeztetője alapján

BT-PT

60 éves az OMBKE Oroszlányi Szervezete

A 60 éves évforduló alkalmából *Bariczáné Szabó Szilvia*, a helyi szervezet elnöke megemlékező előadást tartott 2019. szeptember 26-án az Oroszlányi Bányászati Múzeumban „Feladatunk és felelősségünk a bányászati hagyományok kapcsán” címmel, a helyi szervezet által szervezett Bányászati Múzeumok és Kiállítóhelyek II. Konferenciáján.

Felkérésére a tatabányai *Rozmaringos Bányász Egylet* tagjai nagy sikerű bányász dalsokkal adták meg a megemlékezés alaphangulatát.

Bariczáné Szabó Szilvia kihangsúlyozta, hogy az Oroszlányi Szervezet 60, az Oroszlányi Bányászati Múzeum pedig 40 éves. A köztük lévő együttműködés miatt fontosnak tartották az együtt ünneplést is, mert mindkét ünneplő szervezetnek szép és tartalmas múltja van.

Néhány szóval bemutatta az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület megalakulását, és fejlődését. Bár 1937-től datálják az oroszlányi szénbányászatot, OMBKE helyi szervezet 1959. július 1-én alakult meg, az Oroszlányi Szénbányák Vállalat műszaki- és gazdasági szakembereinek a kezdeményezésére és azok nagyszámú – 106 fős – részvételével. A helyi szervezet a „haladó bányászati hagyományok ápolását és a szakmai összetartozás erősítését” tűzte célul. A szervezet taglétszáma az évek előrehaladtával jelentős növekedést mutatott, tartalmas programokat szervezett köszönhetően annak, hogy *mögötte egy jól működő gazdasági társaság állt*. 1989-ben az OMBKE Oroszlányi Szervezete 575 fős létszámával az egyik legnagyobb helyi szervezet volt az országban, a Bányászati Szakosztály 16%-át adta.

Majdnem minden hónapban szakmai előadást tartottak saját előadókkal. Évente legalább két nagy létszámú buszos kirándulásra került sor. A 80-as években hat szakcsoport működött a helyi szervezeten belül, amely az Oroszlányi Szénbányák műszaki-gazdasági szakembereinek 80%-át tömörítette.

Az 1994. évi integrációt követően ez a szoros kapcsolat a Vértesi Erőmű Zrt. keretében már lazulni kezdett. A pénzügyi támogatás egyre szűkebb lett, végül elapadt.

Amikor a támogató gazdasági társaság mind termelési volumenében, mind létszámában kezdett visszafejlődni, ugyanez jelentkezett a helyi szervezetenél is. Napjainkban az induláskori létszámon áll a szervezet, a tagság átlagéletkora pedig 69,6 év! Ezzel kapcsolatban azt mondta: *„A fiatalítás és a taglétszám növelése nem egyszerű feladat. Mi olyankat szeretnénk a sorainkban látni, akik nyitott és tiszta szívvel kötődnek a szakmánkhoz, a szakmánk művelőihez. Befogadók vagyunk, de rangot szeretnénk annak adni, ha valaki köztünk tartozik.”*

Az előadó vetített képekkel illusztrálta az előadást, köztük számos képpel az egyesületi életükből, kihangsúlyozva, hogy az a lehetőségekhez mérten ma is színes és tartalmas. A programok mellett és mögött mindig emberek állnak. Elsősorban az egyesület tagjai és természetesen az aktuális vezetők.

Megemlékezett a 60 év helyi szervezeti vezetőiről.

Elnökök: Seregi János, Varga Albert, Barabás Mihály, dr. Katics Ferenc, Szalkai Sándor, dr. Havelda Tamás, Bariczáné Szabó Szilvia, *alelnökök és elnökhelyettesek* id. Vass László, Barabás Mihály, dr. Katics Ferenc, Sárkány Attila, *titkárok:* Gonda János, Kovács János, Juhász József, Bariczáné Szabó Szilvia, Tóth Zsolt. Továbbá mindazokról a tagtársakról, akik a célok és a feladatok megvalósításában, a közösség összetartásában szerepet vállaltak: Kiss Csaba és Csermák Hugó szakestelnökök, Búzás Márton és Borsi Attila „zászlóvivők”, Györfi Géza és Gál Domonkos nótafák.

2018-ban új fejezet nyílt a helyi szervezet életében. Megfiatalodott a vezetőség, az egyesületi élet új ötletekkel és programokkal színesedett. Együttműködést alakítottak ki

Oroszlány város vezetésével, az OMBKE dorogi és tatabányai szervezeteivel, szakmai és civil szervezetekkel, valamint intézményekkel (Bányászati Múzeum, Bányász Klub).

2019-ben a tagság aktív közreműködésével és támogatásával létrejött „Az Oroszlányi Szénmedence bányászati hagyományaiért” alapítvány, mely a hagyományápoló tevékenység mecénásaként hosszú távon is biztosítani tudja a működés pénzügyi hátterét.

Most, hogy a szénmedencében az aktív bányászati tevékenység befejeződött, még inkább érezzük annak a felelősségét, hogy a bányászati hagyományokat a mindennapi életünk részévé kell tenni és a fiatalabb generációnak tovább kell adni.

A 60. évforduló megünneplésére „60 év – 60 történet” címmel könyvet adtunk ki, melyben tagtársak írták meg az elmúlt 60 év valamely eseményéhez kapcsolódó, vagy személyes gondolataikat tartalmazó történetüket.

A hagyományápolás szerintük olyan, mint a váltófutás: „A stafétabot most éppen nálunk van, nem ejthetjük el és nem tarthatjuk magunknál sem. Bele kell tennünk az utánunk jövők kezébe.”

Az OMBKE Oroszlányi Szervezet hagyományos rendezvényei:

- Borbála-napi gyertyagyújtás (a gyertyaláng kézzől-kézre adása jelképezi a hagyományok áadását),
- Szakest (hagyományelemeket megtartva, szabályozottan, de spontán),
- Szent Borbála-ikon – emléktárgy (5 éve alapított jutalom tárgy, mely a tagsági munka elismeréséért kerül adományozásra, évente egyszer, max. 5 fő részére).

Ehhez az elnök asszony a következőket tette hozzá: *„És talán hagyományt is teremtünk: 2018-ban volt 100 éve, hogy a Selmezbányai Bányászati és Erdészeti Akadémia tudományos anyagait és oktatási eszközeit a hallgatók és professzoraik összecsomagolták, hogy a cseh megszállás elől kimenekítsék az anyaországba. ... Az évforduló kapcsán próbálunk hasonlóan cselekedni (csomagolni, csomagokat szállítani és a csomagoknak méltó helyet találni). December közepén az Oroszlányi Bányász Klubban „Ajándék Nap”-ot tartottunk, ahol a tagjaink és a felhívásunkhoz csatlakozók által összeállított ajándékcsomagokkal gyerekeket, időseket és fogyatékkal élőket ajándékoztunk meg. ...*

A hitvallásunk: Az OMBKE Oroszlányi Szervezete a bányászati hagyományörző munkája mellett közösség megtartó erejű szeretne lenni, programjaival teret és időt adni a szakmához kötődő egykori kollégák, jelenlegi tagtársak számára.”
Bariczáné Szabó Szilvia előadása alapján PT

A Salgótarjáni Osztály 2019. évi tevékenysége

A már sok év óta kialakult működésünk legösszefogóbb eseménye a hó végi utolsó csütörtökön 14 órai kezdéssel, immár szokásossá vált klubnapunk, amelyet a Dornyay Béla Múzeum Bányászati Kiállítóhelyen (hagyományos elnevezésével Bányamúzeumban) tudunk megoldani, köszönhetően bányamérnök társainknak. Ezeket tájékoztatjuk a számunkra érdekesebb eseményekről társaságunkat, esetenként kisebb szakmai előadást hallgatunk meg és összefüggéseink állandó témája az egyes hónapokban születettek felkőszöntése.

A Salgótarjáni Osztály tagsága nagy örömmel vette, hogy a májusi őszi küldöttgyűlésen az osztályunk elnökét, *Liptay Pétert*, a küldöttek tiszteleti taggá választották. Ugyanakkor *Széky Miklós* társunk 60 éves és *Kerekes László* társunk 40 éves tagságáért *Sóltz Vilmos*-emlékérmet kapott.

Szaktörténeti megemlékezésünk ezen évben tele volt fűvószenével, mivel központi szereplője a 140 éve alakult fűvószenekar volt. A 140 éve külön-külön alapított bányász és kohász (acélgyári) zenekarok egyesülésével jött létre a ma is aktív és a zenélést szívügyének tekintő Bányász-Kohász Fűvószenekar. A megemlékezésre egy júniális találkozón került sor június 22-én, amelyre eljött több hasonló zenekar: Alföldi Olajbányász Fűvószenekar Szolnokról, Ifjúsági Fűvószenekar Óradnárról (Erdélyi testvérvárosunk), Bányász Kultúráért Fűvószenekar Gyöngyösről, Bányász Koncert Fűvószenekar Perecesről és városunk Ifjúsági Fűvószenekara. E rendezvény városunk önkormányzatának támogatásával valósulhatott meg, és a szervezéséből több tagtársunk is kivette részét – akik maguk is hosszú ideje tagjai a tarjáni fűvósoknak: *Diósi János, Patakfalvi Zoltán és Kovács István*.

Őszi programjainkat – igazodva a közeli Bányásznapi megemlékezésekhez – augusztus végén indítjuk, a jelen évben ez augusztus 26-án történt, kihelyezve Szuha községbe. Egy lelkes tagtársunk hívta oda teljes csapatunkat az ott sorra kerülő bányásznapi megemlékezésre. Sokan voltunk ott a környékbeli volt bányászokkal együtt, kiemelhető, hogy megemlékező beszédet *Szilveszter Tibor* tagtársunk tartott.

Egy kisebb, egynapos kirándulásunk valósult csak meg mindössze 8 fővel. Megállóhelyei a következők voltak: Bányászati emlékgyűjtemény, Mátraszentimre: Ásványmúzeum, egy kis ebédszünet Parádfürdőn, majd Recsk: Bányászati Kiállítás és végül Mátranovákon szintén a szénbányászati emlékgyűjtemény. Itt meg kell jegyeznünk, hogy tagságunk kiránduló kedve az évek-évtizedek szaporodásával egyre mérséklődik.

2019. november 28-án volt ez évi utolsó klubnapunk, kívánva egymásnak jó egészséget és Jó szerencsét!

Józsa Sándor – Liptay Péter

Szakestély és szalamander Dorogon

Az OMBKE Dorogi Helyi Szervezete november 8-án a Dorogi József Attila Művelődési Ház földszinti nagytermében „*Timpanotonus hantkeni*” szakestélyt rendezett.

A szakestély előtt a tavaly Dorogra „átmentett” hagyomány, a Hell-es szalamander idén is a dorogi Zsigmondy Vilmos Gimnáziummal összefogva valósult meg. A felvezető *Walczér Csaba* után a szalamanderes diákok világító bányász kobakokban „kigyóztak”, s utánuk fáklyákat vivő diákok fogták közre a felvonulokat. Nagy örömeinkre előtűnik újdonságként a bányamanók vonultak kis lámpácskáikkal. A gimnáziumnál a névadó mellszobra előtt *Szlovák Mihály*

Márton elszavalta *Szepesi Zsuzsanna* Bányászok című versét. A Dorogi Szénmedence Bányászatának Emlékművénél, a fáklyák fényénél a szalamander résztvevői elénekelték a bányász, kohász, erdész himnuszokat.

A szakestély vezetésének a 61 fős Filiszter sereg a megszokott rutinos csapatot választotta. A Praeses ismét *Glevitzky István* lett. Az új házirend birtokában a Praeses köszöntötte a vendégeket, az OMBKE főtítkárrá helyettesét, *dr. Szombatfalvy Annát* a tatabányai testvér szervezetünk tagjait, *ifj. Sasvári Gézát* és vele Diamond Electric Kft. ügyvezető igazgatóját, *Tetsunori Fukutat*.

A Praeses a klopacska hangjai mellett elrendelte a tisztelegést a legutóbbi szakestély óta elhunyt *Andorfer József, Gyarmati György, Számel János, Szajlai Béla* tagtársakért.

A komoly poharat *dr. Szombatfalvy Anna* tartotta. Tájékoztatást adott az OMBKE kereteiben folyó megújulási folyamatról, ismertette a felállított bizottságokat, az eddigi eredményeket. Nem titkolt cél a 127 éves egyesület számára a fiatalság megnyerése, a szakmánk népszerűsítése.

A korszavató beszédet *dr. Korompay Péter* mondta. Kiemelte, hogy a régiókban a tatabányai, oroszlányi, dorogi szakestélyek korszói a történelmünk hordozói. A dorogi korszókon több éve tart a nagyjaink sorozata, ma *Hantken Miksára* emlékezünk. 1852-ben került Dorogra a Henrich aknára, ahol hat évig dolgozott. Kiváló szakember volt, a palentológia megalapozója, a Magyar Királyi Földtani Intézet létrehozója (1869-ben), és 13 évig igazgatója. Nemzetközileg elismert munkásságáért neveztek el róla több kövületet, így a szakestély nevét is, magyarul a tornyos csigát.

Korompay Péter örömmel jelentette be, hogy a december 1-én Dorogon a Reimann Bányásztörténeti Miniversum átadásával egy újabb lehetőség nyílik a múlt bányászati értékeinek bemutatására.

Az első hozzászóló *Kiss Csaba* a humoros gondolatok előtt kifejtette, hogy régiókban nem engedünk a selmeci hagyományokból és bizony arra is törekszünk, hogy a tagságunkon túl minél többen ismerjék meg.

A szakestély zárásaként gyertyafénynél összekapaszkodva az erdész, kohász, bányász himnuszok eléneklése után még sokáig folytatta a beszélgetést, éneklést a Filiszter sereg.

Dr. Korompay Péter

Bányászok, kohászok, lakások és templomok

December 3-án, a Bányászati Szakosztály budapesti csoportja rendszeres klubnapján *dr. Schall István* bányamérnök tartott vetített képes előadást édesapjáról, *Schall József* Ybl-

díjas építészmérnökről „Bányászok, kohászok, lakások” címmel.

Bevezetésként kollégánk saját dédszüleig visszamenve mutatta be azt a budai polgári családot, amelyben édesapja megszerezte azon kultúrát, amely megalapozta sokrétű munkásságát és a magas szintű hivatásgyakorlás lehetőségét. A család gondot fordított az építész szakmát választott fiatalember nyelvtanulására és külföldi utazásaira is. Így már a 30-as években Németországban találkozott a Bauhaus művészeti irányzattal, ami a XX. század első felének uralkodó stílusa lett és az ő látásmódját is meghatározta. Már hallgató korában, kreativitását és különleges rajztudását kihasználva, számtalan pályázaton vett részt egyedül és különböző szintű és rangú kollégáival, így az 1937-ben megszerzett diplomáját követően neves építész irodákban dolgozott, ezáltal korának vezető tervezőmérnökeivel dolgozhatott együtt.

Az előadó képekkel illusztrálva mutatta be, hogy édesapja – túl azon, hogy jelentős, máig is számontartott épületek alkotója volt (pl. a pasaréti, akkor még Budai Tornagyűlés, ma Vasas székház, a Fradi Üllői úti székháza, a BESZKÁRT Móríz Zsigmond téri Gomba szolgáltatóháza, a Pálvölgyi-barlang kutatóháza, szakorvosi rendelőintézetek Budapesten és Kecskeméten, MÁV állomásépület Kőbánya-Kispesten, iskolák és kollégiumok szerte az országban), tervezett nyaralókat, borospincéket, siremlékeket és korának elismert szobrászainak talapzatokat. Legjelentősebb munkái – mint az Iparterv, a Lakóterv és a BUVÁTI vezető tervezője – az ország nagyvárosaiban létesült lakótelepek tervezései voltak.

Előadásának címére is utalva mutatta be az előadó édesapjának a Dunaújvárosban, Ózdon, Komlón, Salgótarjánban, Petőfibányán, Oroszlányban, Tatabányán, Lovásziban és Bázakerettyén megvalósult lakótelepi épületeit, amelyek magukon hordozták a tervező egyéni és egyedi jellegzetességeit, a függőfolyosós rendszereket, a homlokzati díszítéseket, a környezethez illesztett tagolást és színezést, helyben pedig a bányászok és kohászok korszerű, kényelmes lakhatását biztosították. A lakótelepi tömbházak mellett Komlón és Pécsen hagyományos, földszintes, bányatelepi ikerházakat is tervezett. Külön érdekességként mutatta be, hogy édesapja tervezte a Miskolci Egyetem (akkor még Rákosi Mátyás Nehézipari Műszaki Egyetem) fűtőközpontjának épületét, amely a mi tanulmányi időnkben még burkolatlanul állt, ma már az eredetileg tervezett formájában, de funkció nélkül áll Dudujka felett.

Schall József több templom tervezésében és helyreállításában is elévülhetetlen érdemeket szerzett. Egyik első mesterével, *Rimanóczy Gyulával* együtt tervezte a pasaréti ferences templomot, részt vett a budapesti Makkos Mária templom háború utáni helyreállításában és a belvárosi Szent Anna templom restaurálásában.

A hallgatóság nagy érdeklődéssel követte a különleges

Mélyponton a földgázarak

Az európai gázpiac 2020-ban az olajárak öt évvel ezelőtti eséséhez hasonló válsághoz közelít. A Gazprom és a cseppfolyósított földgázszolgáltatók közötti verseny nyomán már évtizedes minimumra kerültek a földgázárak. Ezen túl az

előadást, kérdésekkel és kiegészítésekkel tették teljessé a témához kapcsolódó ismereteket. *Martényi Árpád*

Bányászattörténeti előadás Ajkán

Nagy érdeklődéssel kísért szakmai napot tartottak a 110 éve történt ajka-csingervölgyi, 55 halálos áldozatot követelő bányakatasztrófára és áldozataira emlékezve 2019. december 10-én Padragkúton, a Művelődési Házban.

A rendezvényen *Németh György* bányamérnök, a Veszprémi Szénbányák nyugalmazott vezérigazgatója „Az 1909-es január 14-i bányatűz Ajka-Csingervölgyben” címmel tartott előadást. A témát már korábban többen is feldolgozták, közöttük Nagy Lajos „Az ajkacsingeri siralomvölgy” című, 2009-ben megjelent emlékkönyvében.

Az elhangzott szakmai hangvételű előadás az egykori szerencsétlenül járt ajkai bányászok, áldozatok és hősök emléke előtt kívánt tisztelni, és újraértékelte az eseményekre vonatkozó korabeli, illetve az azóta született néhány megállapítást és előítéletet. Az előadó felhívta a hallgatóság figyelmét: ahhoz, hogy ezt meg lehessen tenni, ismerni kell a 20. század eleji ajkai bányászat technikai fejlettségét. Ebben az időben a bányabeli világítás nyílt lángú eszközökkel történt, ennek legerjedtebb eszköze a karbidlámpa mellett a bányász olajmécses volt. A világító eszköznek vélhetően nagy szerepe volt az ajka-csingervölgyi tragédiában is.

Az előadó az eddigi értékelésekkel szemben a tragikus eseményeket időrendben vizsgálta az ajkai bányauzem átnézeti térképe segítségével. A rendelkezésre álló adatok felhasználásával az emberek bányából történő kimenekítésének folyamatát számításokkal és diagramokkal mutatta be. A tragédia okaira vonatkozó korábbi megállapítások nagy részét szakmai és műszaki érvekkel kérdőjelezte meg.

A korabeli bányahatósági határozatban az szerepel, hogy a tűz oka ismeretlen, a mentés során mulasztás nem történt, és a katasztrófa elhárításában sokan hősiességüket tanúsították. A határozatból a mai kor visszaemlékezője azt olvashatja ki, hogy jóindulatúan a bányahatóság nem akarta a bányászközösség tragédiáját felelősök megnevezésével és elítélésével súlyosbíttani.

Az előadásban elhangzottakhoz *dr. Buzási István, Gazdag György, Haász Albin és Horváth Károly* szóltak hozzá. Valamennyien egyetértettek az előadó szakmai érveivel, és saját gyakorlati példáikon keresztül igazolták a katasztrófát érintő új felvetések helyességét. A hallgatóság azonosult az azal a véleménnyel is, hogy a bányahatósági határozattal kapcsolatos esetleges kétségeinket félretéve fejet kell hajtunk bányász elődeink helytállása előtt. A bányászat korabeli adottságai mellett tették dolgukat szorgalommal, szaktudással, emberi hibákkal. Vészhelyzetben fegyelmetlenül végsőkig kitartottak, a mentésben pedig életük kockázatásával is próbáltak bajba jutott társaikon segíteni. *Horváth Károly*

Ukrajnán keresztüli tranzit leállításának kockázata is megszűnt, amely az elmúlt hónapokban erősítette az európai árakat. Elemzők szerint nyárra az árak 100 dollár/1000 m³ alá is eshetnek, amikor a Gazprom exportja veszteséges lesz, és az amerikai LNG üzemek is leállíthatják a termelést.

(*Kommersant*, 2020, január 24.)

KT